

Utveckling

Mångfald

Jämställt
arbetsliv

Arbetsmiljö

Avtal
2020

Ja!

Pension

Föräldralön

Allt om märket

Om hur bästa möjliga nivå på löneökningen i avtalsrörelsen ger dig mer i plånboken.

Högre
Lön

(?)

UNIONEN

Insamling

Inriktingsbeslut

2019

Formulering

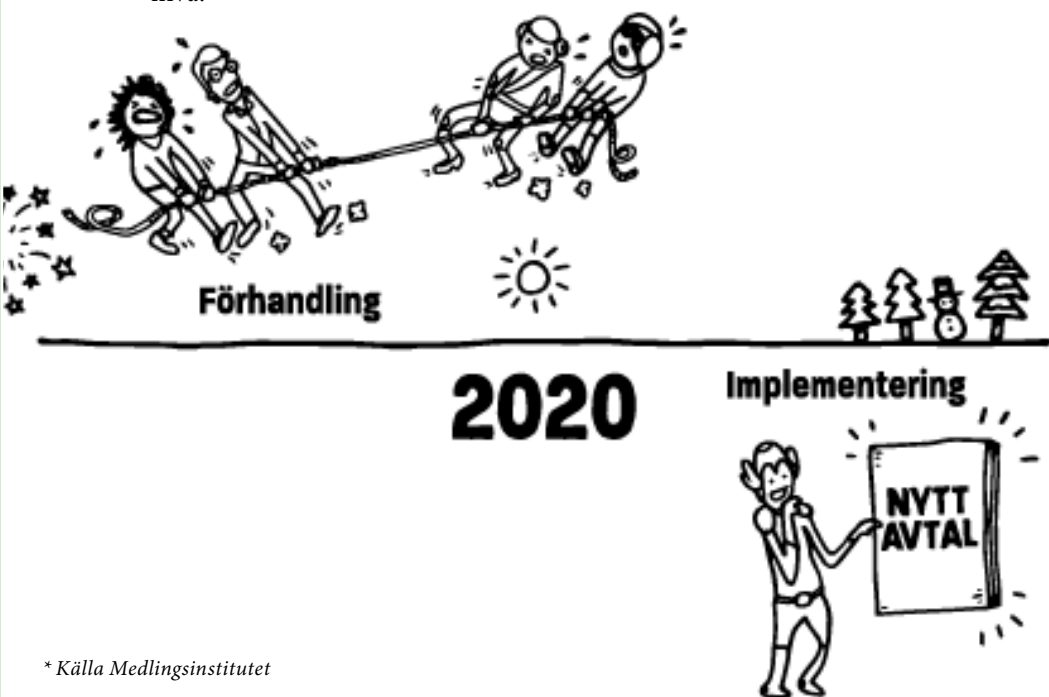

Lön – en viktig del av avtalsrörelsen

Under våren 2020 går Unionens centrala kollektivavtal ut och det innebär att avtalsrörelsen är i full gång!

Det första som händer i en avtalsrörelse är att Unionens medlemmar på olika sätt tycker till och berättar vad som är viktigast att driva och prioritera i förhandlingarna.

Resultatet är tydligt – ett av de absolut viktigaste kraven handlar om våra löner och framför allt vilken kollektiv löneökningnivå Unionen ska ställa krav på. Det kan vara lätt att tycka att det alltid blir för lite men vid en blick i backspegeln så har vi sedan 1997, när den lönebildningsmodell vi har infördes, haft en reallöneökning på cirka 60 %.* En viktig förklaring till det goda resultatet är att vi hamnar på rätt nivå – det som brukar kallas Märket. Det är viktigt att nivån för löneutvecklingen blir bästa möjliga och bidrar till en stabil löneutveckling på både kort och lång sikt. Det är viktigt att vi arbetar för mer pengar i plånboken genom reallöneutveckling och samtidigt tar hänsyn till företagen och arbetsplatsernas konkurrenskraft och i det arbetet behöver vi se till att varken landa för högt eller lågt utan på bästa möjliga nivå.

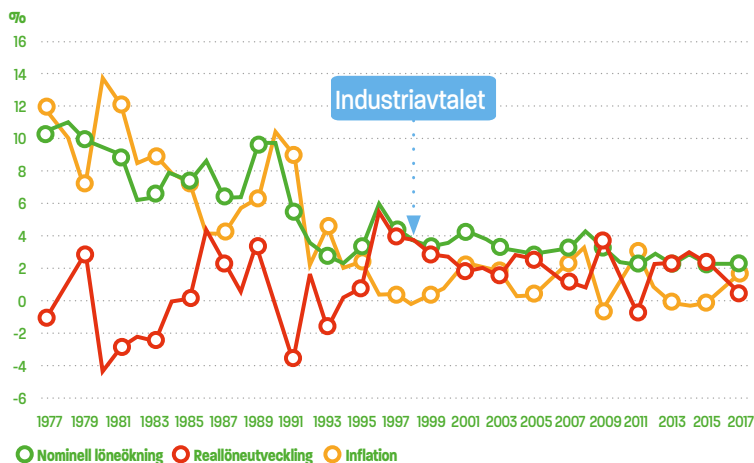

* Källa Medlingsinstitutet

Varför har vi Märket?

Under 1970- och 1980-talet fanns ingen norm eller riktmärke för lönesättningen på svensk arbetsmarknad. Olika grupper av anställda förhandlade var och en för sig. Alla konkurrerade med varandra om att få en högre procentsats än övriga, kostnaderna för företagen steg och på så sätt skapades en skenande löne- och prisspiral där inflationen steg kraftigt och helt enkelt åt upp de höga löneökningarna. Det här var dåligt för de anställda, för företagen och för samhället som helhet. Därför satte sig fackförbund och arbetsgivarorganisationer vid förhandlingsbordet 1997. Idén om att vi behöver ha en nivå som normerar löneökningarna – Märket – föddes och Industriavtalet kom på plats.

Löneökningar 1977–2017

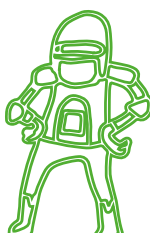
Vad tycker du?

Mångfald

(?)

Pension

Jämfällit arbetsliv

Vad påverkar Märket?

Vilken nivå på löneökningar ska vi ha? Varför begär inte Unionen alltid mycket mer? Ja, det handlar om att lagom faktiskt blir mest. När det görs ekonomiska bedömningar kopplat till avtalsrörelsen och vilken löneökningnivå vi ska ställa krav på som både säkerställer reallöneökningar för anställda och tar hänsyn till företagens konkurrenskraft är det mer långsiktiga faktorer än rådande konjunktur som vi framför allt behöver ta hänsyn till. Det handlar om produktivitet, inflationsmål, kostnadsutveckling i jämförelse med andra länder och internationell konkurrenskraft. Det är viktigt att vi varken lägger oss för högt eller för lågt utan på bästa möjliga nivå eftersom vi vill ha en stabil löneutveckling och fortsatt stark internationell konkurrenskraft.

För vem är märket bra?

Egentligen alla eftersom vi vet att märket innebär att medarbetare inom alla branscher och sektorer får mer pengar i plånboken samtidigt som hänsyn tas till företagens konkurrenskraft. Reallönerna i Sverige har ökat med mer än två procent per år, samtidigt som den nominella löneökningen är halverad. Det är betydligt högre än i de flesta jämförbara länder. Eftersom Märket dessutom är normerande, alltså får effekt på hela arbetsmarknaden, så tryggas löneökningar för medarbetare i alla branscher, inte bara för dem som har en stark position på marknaden eller som jobbar på företag som går bra just nu. På så sätt är märket bra för anställda på hela svensk arbetsmarknad och för samhället i stort.

Varför ska industrin sätta märket?

Tanken med att låta den mest internationellt konkurrensutsatta sektorn gå först och ta ansvar för löneökningarnas nivå bygger på att det också är den sektor som kommer ta den första och största smällen om nivån hamnar fel. Sverige är ett litet och exportberoende land och av de 20 branscher i näringslivet med störst exporthandel tillhör 14 industrin. Industrin är i dagsläget Sveriges mest internationellt konkurrensutsatta sektor och ska därför sätta märket. Vilka branscher som kan räknas till de internationellt mest konkurrensutsatta sektorerna, och som därmed bör vara med och sätta märket, kan självklart förändras över tid.

Gör märket det svårare för mig att få en individuell löneökning?

Märket är ett riktmärke, en normering på kollektiv nivå för att säkra en stabil reallöneökning över tid. Vad du som individ ska ha för löneökning ska avgöras av din prestation utifrån de lönekriterier som finns på arbetsplatsen. Märket ska aldrig utgöra ett tak för dig som individ och en arbetsgivare ska ge individuella löneökningar som speglar insats och utfört arbete.

Vad mer är viktigt?

Förutom frågan om reallöneökning och lönenivå har Unionen ytterligare krav kopplade till bland annat **ökad jämställdhet, arbetsmiljö, balans mellan arbetstid och fritid, arbetstider, arbetstidsförkortning, stärkt kompetensutveckling och inte minst fortsatta inbetalningar till flexpension.**

Precis som vi förbereder, samordnar och förankrar viktiga frågor gör naturligtvis våra motparter detsamma och vi får inte glömma att arbetsgivarorganisationernas kravlista är minst lika lång som vår! En avtalsrörelse handlar ibland lika mycket om att stå emot förslag på försämringar som att utveckla och förbättra villkoren. Framgång i en avtalsrörelse bygger på det tryck vi skapar i förhandlingarna och det i sin tur vilar på hur relevanta vi och våra krav uppfattas, våra argument, vårt engagemang och vår gemensamma kraft.

Läs mer om avtalsrörelsen och håll dig uppdaterad på
<https://www.unionen.se/avtal-2020>

Mer om märket hittar du på www.alltommarket.se

Har du inspel, frågor eller funderingar? Prata med dina förtroendevalda på
arbetsplatsen eller mejla avtal2020@unionen.se

UNIONEN ÄR SVERIGES STÖRSTA FACKFÖRBUND

Hos oss är alla tjänstemän i det privata arbetslivet välkomna, oavsett utbildning och befattning.

Bland våra medlemmar hittar du många chefer och dessutom både egenföretagare och studenter.

Vår vision är att tillsammans skapa **framgång, trygghet** och **glädje** i arbetslivet.

UNIONEN